

PUNT PER PUNT

Cita Cultural
Fins al 22 d'octubre en el Museu de
la Universitat d'Alacant (MUA).
<https://goo.gl/ejRYWW>
Exposició "Artistes i poetes.
Tribut a Joan Valls"

Curs de valencià B2 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat
d'Alacant

Fascicle 2. La vida dels llops

A Comprensió escrita

Llig el text següent i, després, respon a les preguntes dels exercicis 1, 2 i 3.

El llop, mite i realitat

Els cànids simbolitzen per als éssers humans un referent mític. Al voltant de llops, coiots, raboses o xacals hem desenvolupat una sèrie de llegendes i tota una tradició cultural que ens acompanya des dels nostres orígens. Des del mite dels dos fundadors de Roma, Ròmul i Rem, nodrits per una lloba, fins a les supersticions de l'home llop, passant per infinitat de rondalles i contes per a xiquets procedents de la tradició oral, com ara *La rabosa i el corb*, replegada per Enric Valor, o *La Caputxeta Vermella*, recollida per Charles Perrault (1697) i pels germans Grimm (1812). Com veem, entre aquests animals, en un lloc preponderant, es troba el llop.

La història del llop (*Canis lupus*), amb el qual rivalitzàvem pel menjar en temps no tan remots, traçava una línia paral·lela amb el nostre destí, una línia que, fa uns catorze mil anys, va arribar a una cruïlla i es va bifurcar: a un costat, va quedar el llop domesticat, és a dir, el gos (*Canis familiaris*), l'animal salvatge convertit en col·laborador de l'espècie humana; a l'altre, el llop lliure, el rival ancestral condemnat a uns hàbitats cada vegada més reduïts, que va enfilat el camí sense retorn cap a un futur incert, en què l'extermini absolut és una amenaça latent que no s'acaba de dissipar.

A pesar d'haver sigut arraconats a uns quants reductes d'orografia o clima extrems, els llops continuen sent considerats hui dia una plaga per molts grups humans, especialment aquells que encara es dediquen a activitats ramaderes. Els llops, principalment en èpoques d'escassetat, provoquen la mort d'algunes cabres o ovelles i aquest perjudici és combatut aferrissadament pels ramaders. A més, també són caçats per obtenir-ne la pell o per simple entreteniment, motius que ja superen l'aberració per a causar directament feredat i fàstic.

Si bé el llop va ser el mamífer més estès per tot el món, tant la distribució com la població d'aquest cànid han experimentat un retrocés molt important. Fins i tot, en la primera mitat del segle xx, diverses subespècies de llops van desaparèixer a Amèrica del Nord i el Japó, exterminades per la caça incontrolada. Entre 1982 i 1994 va ser inclòs en la llista d'espècies en perill d'extinció. Hui dia, el llop pràcticament s'ha extingit als Estats Units, a la major part d'Europa, al nord d'Àfrica i a amples zones del sud-est asiàtic.

No obstant això, els canvis legals encaminats a la protecció del llop que es van aplicar en alguns països, juntament amb els fluxos demogràfics humans que van comportar l'abandó de les zones rurals en benefici de les urbanes, han ajudat a aturar la persecució del llop i a establir-ne la població mundial al voltant dels dos-cents mil exemplars. Així, se'n mantenen poblacions per les tundres d'Alaska, el Canadà, Groenlàndia i Euràsia, a més de nuclis esparsos per diversos territoris muntanyencs d'Europa.

A la península Ibèrica, hi ha una espècie de llop endèmica, *Canis lupus signatus*, que s'estenia per tot el territori al sud dels Pirineus. Tanmateix, hui dia, la distribució s'ha reduït moltíssim i està pràcticament concentrada en el quadrant nord-oest, al nord del riu Duero. D'acord amb l'últim cens disponible, de 1988, la població del llop ibèric està formada per entre 1.500 i 2.000 exemplars, encara que els últims càlculs del Ministeri de Medi Ambient (2011) l'eleven fins a unes 270 manades i uns 2.800 individus. Mentre que a Portugal el llop està protegit i catalogat com a espècie en perill d'extinció des de 1990, a Espanya, en canvi, el govern va intentar en 2012 que tornara a ser considerat espècie cinegètica, és a dir, que se'n permetera la caça fins i tot al sud del Duero, però la Unió Europea ho va impedir. El maig de 2017, el Congrés va aprovar, amb els únics vots en contra del Partit Popular, una proposició no de llei per a declarar el llop ibèric com a espècie protegida en tot el territori.

Saps que els noms científics dels animals i les plantes s'escriuen en cursiva i amb majúscula inicial només en el primer terme?

Saps que *feredat* significa 'horror, por molt intensa'?
I que *cruïlla* vol dir 'encreuament de dos camins'?

Exercici 1.

Respon a les preguntes següents:

- Quan es calcula que el llop va començar a ser domesticat per l'ésser humà?
- Quins motius provoquen principalment la caça de llops?
- Quins dos factors han ajudat a establir la població mundial de llops?
- En quins territoris on habitava es considera que el llop està pràcticament extingit?
- Quin és l'estatus de protecció del llop actualment a l'estat espanyol?

Exercici 2.

Elegeix la resposta correcta entre les opcions que t'ofereim:

- La Caputxeta Vermella* és un conte...
- En quin ecosistema sobreviu en millors condicions el llop?
- Quants exemplars de llops van ser censats a la península Ibèrica el 1988?
- Des de 1990, la caça del llop està terminantment prohibida a...
- La major part de la població del llop ibèric es troba...

a) escrit per Charles Perrault	pels germans Grimm en zones rurals entre 1.500 i 2.000	procedent de la tradició oral en territoris muntanyencs uns 2.800
b) en la tundra	Espanya i Portugal al sud dels Pirineus	Portugal al sud del riu Duero
c) més de 3.000		
d) Espanya		
e) al nord del riu Duero		

Exercici 3.

Digues si són verdaderes (V) o falses (F) les afirmacions següents:

- El mite de Ròmul i Rem és una de les moltes històries que vinculen els humans amb els llops.
- Els ramaders consideren que els llops els suposen un important perjudici econòmic.
- Entre 1982 i 1994 van desaparèixer diverses subespècies de llops al Japó.
- El llop ibèric es distribueix per zones muntanyenques de tota Europa.
- En 2012, el govern espanyol va intentar que es permetera de nou la caça del llop al sud del Duero.

Fascicle 2. La vida dels llops

B Normativa i gramàtica

B1. El gènere

1 En valencià, hi ha paraules que remeten a éssers vius de gènere masculí o femení. Sobretot, són les que es refereixen a animals, oficis, parentius i els adjectius que els acompanyen. Totes aquestes paraules segueixen tres procediments per a fer la flexió de gènere.

2 Quins són aquests procediments?
• El masculí és la base del femení: *gos-gossa, soci-sòcia, cosí-cosina*.
• El femení és la base del masculí: *rabosa-rabósot*.
• El masculí i el femení tenen una base diferent: *home-dona, cavall-egua*.

3 El procediment més habitual és el primer. Així, podem dir que la marca del femení és el morfema *-a*: *gat-gata, rus-russa, amic-amiga, llop-lloba*. En mots aguts acabats en vocal, recuperem la *n* etimològica: *lleó-lleona, germà-germana, ple-plena*.

6 Algunes paraules amb base lèxica diferent en masculí i femení són: *ase-somera, bou-vaca, oncle-tia, pare-mare, gendre-nora*, etc. D'altra banda, són invariables *taxista, gimnasta, modista, astronauta, cantant, estudiant, conserge...*

5 En paraules com *rabosa, bruixa, perdiu, nina, guatla, merla, llebre, abella, cabra o fura* el femení és la base del masculí, que hi afig el morfema *-ot*: *rabósot, bruixot, perdigot, ninot, guatlòt, merlot, llebrot, abellot, cabrot, furot*.

4 En alguns oficis, títols nobiliaris i altres mots, usem els morfemes de femení, *-iu, -ina, -essa*: *actriu, heroïna, gallina, metgessa, abadessa, duquessa, tigressa*. En oficis derivats de *-logia*, el masculí canvia la *o* per *e*: *psicòleg-psicòloga, sociòleg-sociòloga, filòleg-filòloga*.

7 Les paraules que remeten a entitats inanimades han adquirit el gènere de manera arbitrària: *la taula, el carrer, la roba, la sabata, el raïm, la nit, el dia, el front, el genoll...* Per això, poden no coincidir amb el gènere d'eixa entitat en unes altres llengües.

8 Són mots masculins en valencià: *avantatge, compte, costum, deute, dot, dubte, espinacs, estruç, llegum, senyal, tèrmit o titella*. Són femenins: *alicates, anàlisi, calor, dent, marató, olor, remor, síndrome o suor*.

9 Alguns mots admeten els dos gèneres: *el o la mar, el o la vessant, el o la tremolor*. Uns altres tenen significats diferents en funció del gènere: *el clau i la clau, el còlera i la còlera, el fi i la fi, un orde i una orde, el pols i la pols, el pudor i la pudor, el salut i la salut, el son i la son*.

B2. El nombre i la concordança

1 El nombre es basa en la distinció entre el singular (un únic element) i el plural (més d'un). El plural presenta com a marca el morfema *-s*: *gats, mestres, troncs*. Les paraules que en singular acaben en *-a*, la canvien per *e* en afegir la *s*: *temes, cases*.

2 Els mots que en singular acaben en vocal tònica, recuperen la *n* etimològica en el plural: *germans, pins*. En paraules planes com *home, jove, marge, orfe* o *rave* és possible recuperar també eixa *n*: *hòmens o homes, jóvens o joves, màrgens o marges*, etc.

3 Les paraules que en singular acaben en *-s, -ç, -x, -ix, -tx* fan el plural afegint *-os*: *mesos, braços, reflexos, peixos, despatxos*. Les que acaben en *-sc, -xt, -st* i *-ig* fan el plural afegint *-s* o *-os*: *discs o discos, texts o textos, costs o costos, desigs o desitjos*. Però *host* i *post* només fan *hosts* i *posts*.

6 Els determinants i els adjectius concorden en gènere i nombre amb el substantiu: *un costum roïn, la dent cucada*. Flexionen en gènere: *verd-verda, gris-grisa, comú-comuna, fort-forta, blau-blava, pobre-pobra*, etc.

5 Algunes paraules només s'usen en singular o en plural. Només en singular: *caos, paciència, gentola, plebs...* Només en plural: *calçotets, sostenidors, alicates, tisoires, ulleres, prismàtics, angines, paperes, escacs, annals...*

4 En canvi, com a marca exclusivament gràfica, fan el plural en *-s*: *façs, falçs, índexs, linxs*. Són invariables en nombre: *càries, urbs, atles, llapis, fons, pàncrees, virus, temps, para-xocs, torcamans*, etc. I els dies: *dilluns, dimarts, dimecres, dijous, divendres*.

7 Els adjectius que acaben en *-ç* són invariables en singular, però flexionen en plural: *feliç, feliços, felices, audaç, audaços, audaces*.

8 Els substantius que s'habiliten com a adjectius s'usen, en general, en singular: *hores punta, hores extra, paraules clau, flors taronja, carrils bici, camions cisterna, vagons restaurant*, etc.

9 Quan un adjectiu complementa més d'un substantiu, adopta el gènere d'aquests: *un bancal i un hort erms, una bassa i una séquia buides*. En cas que complemente noms masculins i femenins alhora, l'adjectiu s'usa en masculí: *un home i una dona honrats*.

B3. La dièresi

1 La dièresi és un símbol gràfic que aconsegueix tres funcions:
• Fer sonar la *u* dels grups *güe, güi, qüe, qüi*.
• Indicar que una *i* o una *u* no fa diftong amb la vocal anterior.
• Indicar que una *i* entre vocals és vocal plena.

2 La primera funció es pot veure en paraules com: *bilingüe, següent, llengüeta, saragüells, ungüent, ambigüitat, lingüista, piragüisme, terraqüi, ubiqüitat, eloqüent, qüestió, delinqüent, freqüent...*

3 La segona funció (indicar que no hi ha diftong) l'apliquem sempre que no siga possible indicar-ho mitjançant l'accent. Per això, escrivim *veí-veïna-veïns-veïnes, país-països, raïm, baül, ruïna, increïble, peüngla, traïció, suïcidi* o *ensaimada*.

6 1. En l'infinitiu, el gerundi, el futur i el condicional de verbs de la 3a com *lluir, agrair, obeir* (amb vocal prèvia a la desinència *-ir*): *lluïnt, agrairé, obeïries*. En canvi, el participi i algunes formes del present i l'imperfet sí que en duen: *lluït, agraisc, obeïm, lluisca*.

5 Hi ha quatre contextos en què caldria usar dièresi, però l'estalviem per convenció. És a dir, la *i* o la *u* funcionen com a vocals plenes, però no és necessari indicar-ho amb la dièresi.

4 La tercera funció ens permet discernir quan una *i* intervocàlica funciona com a consonant (*coïot, fèiem*) i quan com a vocal (*incloïa*). Compareu: *deïa-lluïa, treïes-reduïes, veïen-obeïen*. Si les regles ho permeten, posem accent i no dièresi: *traduïem, coïeu*.

7 2. En paraules que uneixen els sufixos *-isme* i *-ista* a lexemes acabats en vocal: *egoïsme, altruïsta, europeïsta, maoïsta*. Compte: les paraules cultes *proïsme* ('les altres persones') i *lluïsme* ('dret que es pagava al senyor feudal') duen dièresi.

8 3. En paraules que uneixen morfemes acabats en vocal (*anti-, re-, pre-, contra-*, etc.) a lexemes començats per vocal: *antiinflamatori, reinserció, preindustrial, contraindicat, reutilitzar*. Compte: el mot *reüll* manté la dièresi.

9 4. En paraules cultes d'origen llatí acabades en *-um, -us*: *aquàrium, crítèrium, mèdiu, pòdiu, quadríu, trívium, solàriu, Màriu, Pius*.

Exercici 4.

Tria la paraula adequada entre els duets que apareixen en la casella número 9 de l'apartat B1:

a) Li he transmés una _____ però no l'ha obeïda: per això he decidit retirar-li el _____.

b) El _____ principal del projecte és estudiar els somnis que tenim durant el _____.

c) La _____ d'aquell poble estava escrita en caure sobre ells la _____ dels Déus.

d) Ací fa una _____ fastigosa! I sembla que fa anys que no netegen la _____!

e) Està delicat de la _____. Diu que quasi no es troba el _____.

f) Quin dia! He perdut la _____ de casa i m'he matxucat un dit clavant un _____.

Exercici 5.

Transforma les oracions següents canviant el gènere i el nombre de les paraules en negreta:

- Han canviat el **metge** i el **psicòleg** de l'ambulatori per un **interfè**.
- La **dona**, que semblava molt feliç, anava cavalcant en un **cavall** gris molt veloç.
- En aquella **granja** hi havia un **ànec**, un **gall**, un **bou** i una **somera**.
- Aquell **xiquet** era orfe. Per família només tenia una **tia** i uns pobres **gossos**.

Exercici 6.

Posa les dièresis que falten en les paraules de les oracions següents:

- El meu iaio sempre em deia el mateix: «Obeiu els pares i sigueu agraits.»
- Les aigües que distribuïa l'aqüeducte procedien d'un aquífer molt profund.
- Era d'hàbits diurns: quan es feia de nit, em posava els peucs i ningú em treia de casa.
- Volien reimprimir un llibre antiimperialista que questiona el discurs europeista.
- En aquells terrenys reurbanitzats, ara aïllats, construïen bungalows amb solàrium.

Exercici 7.

Ompli els buits del text següent amb les paraules adequades, d'acord amb les indicacions que apareixen entre parèntesis. Si t'oferim dos paraules separades per una barra (/), tria'n una. Si t'oferim un verb en infinitiu, conjuga'l:

L'organització social i els sistemes de comunicació del llop

A diferència d'uns altres cànids més menuts, com les _____ ('CÀNID D'UNS 60 CENTÍMETRES, DE MORRO ESTRET, ORELLES DRETES I CUA ABUNDANT, DE COLOR ROGENC. GUINEU'), que presenten una conducta més _____ ('PROPI DE QUI ACTUA SOL'), els llops s'organitzen en manades amb una jerarquia social molt marcada. El principal motiu d'aquesta organització grupal és assolir l'èxit en la caça, però també assegurar la reproducció i, consegüentment, la pervivència de l'espècie.

La manada de llops sol _____ ('VARIAR, CANVIAR, MOURE'S ENTRE DOS PUNTS ENTORN D'UN EIX') entre els deu i els dotze exemplars, entre els quals _____ ('HI HA / N'HI HA') dos, el mascle «alfa» i la _____ ('ANIMAL DE SEXE FEMENÍ') «beta», que són els únics que s'emparellen i tenen descendència. La manada es completa amb diverses generacions de descendents, com també els parents dels seus progenitors. La posició jeràrquica de la resta del grup, és a dir, l'estatus social de cada exemplar, determina, entre altres coses, el torn _____ ('A L'HORA / ALHORA') de devorar les preses. L'individu que ocupa l'escalafó més baix és _____ ('NOMENAT / ANOMENAT') «omega».

Aquesta estructura tan estricta ajuda a consolidar la unitat de la manada, ja que es _____ ('REDUIR') moltíssim els conflictes i l'agressivitat entre els diversos exemplars. Cada llop hi exerceix un paper determinat, _____ ('COSA QUE, I AIXÒ') els vincula amb el conjunt i els genera un sentiment de _____ ('FET DE PERTANYER A UN GRUP'). Així, per exemple, quan en èpoques d'escassetat d'aliments han de _____ ('DISPUTAR, LLUITAR, BARALLAR-SE, MANTINDRE UNA CONTESA') dos manades, són els individus de rang més baix els encarregats de barallar-se, almenys en primera instància.

La comunicació al si de la manada és fonamental. Els llops utilitzen diversos llenguatges que els _____ ('PERMETRE') expressar missatges rics en _____ ('DIFERÈNCIA SUBTIL QUE PERMET DISTINGIR COSES MOLT PRÒXIMES'). El principal llenguatge és el facial i el corporal, _____ ('AMB EL QUAL / AMB EL QUE') comuniquen el seu estat d'ànim o la intenció que tenen. El cos rígid, les orelles _____ ('RECTE, DRET, TIBANT, TENS') i la cua erecta indiquen agressivitat davant d'un intrús. En el pol oposat, el cos _____ ('PARTICIPI DE CONTRAURE'), les orelles caigudes i el cap _____ ('INCLINAT CAP A TERRA, AJUPT, ACATXAT') signifiquen acceptació de la dominació. La posició de la cua també ofereix molta informació: la femella «beta» sol mantindre-la elevada, mentre que els individus de rang inferior la situen arran de terra i sovint entre les _____ ('EXTREMITATS DELS ANIMALS').

L'olor també els permet comunicar-se eficaçment. Igual que la majoria de mamífers, les secrecions dels llops indiquen quan han entrat en _____ ('EXCITACIÓ SEXUAL PERIÒDICA') i, per tant, estan en època reproductora. L'orina els serveix per a marcar el territori i, quan troben algun animal mort apte per a ser ingerit, solen impregnar-se de l'olor de la caronya per _____ ('COMUNICAR-LO / COMUNICAR-HO') a la resta de la manada.

Les diverses veus i crits del llop _____ ('CONSTITUIR') un altre llenguatge molt precís. Són capaços de produir grunyits o _____ ('CRIT CURT, FORT I EXPLOSIU DEL GOS O DEL LLOP') amb diverses modulacions i intensitats, en funció de si volen saludar, identificar-se, mantindre en orde la manada, respondre a un grup adversari o alertar d'algun perill. Els _____ ('CRIA DE MAMÍFERS COM EL GOS, EL LLOP O EL LLEÓ') _____ ('EMETRE') uns gemecs per cridar l'atenció dels pares, _____ ('MENTRE / MENTRE QUE') les veus que produeixen les femelles

enmig del ritual del _____ ('ACTE D'AFALAGAR UN INDIVIDU DEL SEXE CONTRARI PER A MANTINDRE RELACIONS') indiquen l'acceptació de la unió sexual.

Tot i això, el crit més característic del llop és l' _____ ('CRIT PROLONGAT DEL LLOP'). Es tracta d'una veu prolongada i planyívola, que se sent a grans distàncies i que és repetit pels diversos individus de la manada. Quan els llops udolen, ho fan, sobretot, per indicar la seua presència i localitzar _____ ('A / Ø') la resta de la manada, defendre el territori o _____ ('ANIMAR, INCITAR, ENCORATJAR, ESTIMULAR') el grup a l'hora d'organitzar una cacera.

Saps que usem la paraula *terra* sense article i precedida de la preposició corresponent quan fa referència a la superfície que xafem? *M'ha caigut el llapis en terra. No mires en terra, alça el cap! L'oroneta vola arran de terra. Està tot escampat per terra.*

Vocabulari i pronúncia

Els animals

Exercici 8.

Escriu en els buits de les frases següents el terme adequat dels que t'oferim en el requadre:

bec, catxap, cau, closca, escata, espiritrompa, fibló, gepa, petjada, teranyina, ullal, verí

- T'has fixat que entre les rames del llimoner hi ha una _____ ben simètrica amb una aranya groga?
- Per desgràcia, encara hi ha caçadors que abaten elefants simplement per vendre l'ivori dels _____.
- Els rèptils i els peixos tenen el cos recobert d' _____.
- Les tortugues de l'estany amaguen el cap en la _____ quan senten que ens arremem molt.
- És un documental fascinant: mostra a càmera lenta com les palometes liben el nèctar amb l' _____.
- Els picacarrasques fan forats en els troncs dels arbres fent percutir el _____.
- Has vist que preciosos són els cinc _____ que ha parit la conilla?
- Algunes serps, com la de cascavell, inoculen _____ a les preses quan les mosseguen.
- Ahir, fent camí per la serra, vaig identificar unes _____ en el fang ressec que podrien ser de porcs senglars.
- El dromedari té una _____, mentre que el camell en té dos.
- La mostela va atrapar el ratolí just abans que poguera amagar-se en el _____.
- L'alacrà té un _____ en forma de ganxo al final de la cua.

Saps que *fibló* també es pot dir *fiçó* o *agulló*? I que l'insecte lepidòpter es pot denominar *palometa* o *papallona*?

Exercici 9.

Escolta atentament les set definicions de l'àudio. Després de cada una, et donarem set segons per a escriure la resposta correcta. En acabar, les repetirem de nou i tindràs tres segons més per a respondre. Finalment, et direm les solucions.

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/b2-u02-a01.mp3>

1. MAR _____	5. POL _____
2. CUL _____	6. MUS _____
3. NIM _____	7. VEN _____
4. BRE _____	

Exercici 10.

Relaciona les següents frases fetes amb el significat corresponent:

a) Com un peix en l'aigua	1. Fer creure coses absurdes o impossibles.
b) El peix, en la mar creix	2. No parlar més d'un tema, ser cosa oblidada.
c) Segons el pardal, la gàbia	3. Silenci!
d) Fer creure que un burro vola	4. Costar un gran esforç o molts diners.
e) Mut i callosa, que ve la rabosa	5. Molt a gust, de bon grat.
f) Costar una mona i un furó	6. Cal adaptar les coses a l'ús i les mides correctes.
g) Pujar-se'n la mosca al nas	7. Un negoci o un assumpte va bé.
h) No cantar gall ni gallina	8. Perdre la paciència, irritar-se.

Exercici 11.

Escolta atentament les set operacions matemàtiques de l'àudio. Després de cada una, et donarem cinc segons per a respondre. Quan passen els cinc segons, et donarem la solució i et proposarem una nova operació, així fins a set.

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/b2-u02-a02.mp3>

D Comprensió oral

Abans de res, llig les preguntes dels exercicis 12, 13 i 14. Després, escolta atentament l'àudio següent. En acabar, intenta respondre a totes les preguntes.

La caça i la criaça
<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/b2-u02-a03.mp3>

Exercici 12.

Respon a les preguntes següents:

- Quin és l'únic animal que pot competir amb el llop per l'estatus de gran depredador en la cadena alimentària?
- Quin és el mètode de caça que emprava més freqüentment la manada de llops?
- Indica almenys quatre de les grans preses potencials del llop esmentades en el text.
- En què consisteix el mètode de caça que usen els llops solitaris per a atrapar mamífers menuts?
- Quines peces solen obtenir els llops solitaris?

Exercici 13.

Elegeix la resposta correcta entre les opcions que t'ofereix:

- Quan persegueixen una peça gran, els llops la mosseguen reiteradament fins que...
- Què sol decantar la balança entre els llops i els óssos quan es disputen una presa?
- El període de gestació dels llops sol durar...
- A partir de les quatre setmanes de vida, els llobatons...
- En la manada, es reproduïxen...

a) ...mor per asfíxia	...es dessagna i cau en terra	...la sacsegen violentament
b) la ferocitat dels llops	la grandària de l'ós	el nombre de llops de la manada
c) ...vora dos mesos	...unes dos setmanes	...entre gener i abril
d) ...són deslletats	...obrin els ulls i les oïdes	...són alletats per la lloba
e) ...tots els individus	...els exemplars monògams	...el mascle i la femella dominants

Exercici 14.

Digues si són verdaderes (V) o falses (F) les afirmacions següents:

- Els llops ingereixen més fruits que uns altres cànids, com les raboses o els coiots.
- La manada caça perseguint les preses amb grans esprints.
- Sovint, devoren preses mitjanes mossegant-les a l'abdomen quan encara viuen.
- La parella dominant és l'última a alimentar-se, però els reserven les millors parts.
- Tota la manada ajuda a alimentar els llobatons després que hagen sigut deslletats.

E Habilitats comunicatives: respondre

Respondre és l'habilitat simètrica a preguntar. Per a respondre correctament, no només és necessari conèixer la resposta adequada, sinó també actuar d'acord amb unes normes de conducta que denoten amabilitat, respecte i educació.

Respondre

Responem d'una manera distinta en funció de si coneixem o no el nostre interlocutor. Si el coneixem, usem un to col·loquial, afectiu i pròxim. Si no, usem un to més formal.

Si coneixem l'interlocutor, responem *in media res* i solem usar vocatius afectius, com ara *bonic-bonica, xicon-xicona, artista, company-companya, compare*, etc.:
-*Maria, acabes ja?*
-*Ja acabe, bonica!*

Si no el coneixem, és quan hem de seguir unes fórmules de cortesia. La primera és saludar:
-*Senyor, pot ajudar-me?*
-*Bon dia, vostè dirà.*

Per a expressar la nostra bona disposició a respondre a una pregunta, podem usar expressions com *i tant, per descomptat, és clar, clar que sí, això faltava*, etc.:
-*Disculpe, em pot dir l'hora?*
-*Això faltava! Són les huit.*

Si desconeixem alguna resposta, recorda que tens un aliat ben fidel: el pronom *ho*:
-*Perdone, per on para el museu?*
-*Ho lamente, però no ho sé.*

Si el pronom *ho* equival a *això* i remet a oracions completes, el pronom *en* recupera elements indeterminats:
-*Bon dia, té hora?*
-*Ho sent, però no en tinc.*

Si ens fan una pregunta complexa i no sabem totes les respostes, podem dissimular responnent només a una part:
-*On, quan i com va ocórrer?*
-*Va ocórrer ahir a les set, després d'un concert.*

A voltes, l'esment del teu nom propi en una pregunta actua com a un bonegó o denota certa agressivitat. Per a defensar-te, pots usar tu també el vocatiu del teu interlocutor:
-*Per què ho vas fer, Pere?*
-*Perquè vaig pensar que era el més correcte, Joan.*

Exercici 15.

En l'àudio següent, escoltaràs deu preguntes. Algunes denoten que els interlocutors es coneixen, i unes altres que no. Tenint això en compte, proposa una resposta lògica per a cada una de les deu preguntes.

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/b2-u02-a04.mp3>

Solucions:

Exercici 1

a) Fa uns catorze mil anys. b) Evitar la mort del ramat, obtenir la pell del llop o el simple entreteniment. c) Els canvis legals encaminats a protegir els llops i l'evolució demogràfica humana, que va provocar l'abandó de moltes zones rurals. d) Als Estats Units, a la major part d'Europa, al nord d'Àfrica i a amples zones del sud-est asiàtic. e) El maig de 2017 es va aprovar una proposició no de llei, amb l'oposició del PP, per a declarar-lo espècie protegida a tot el territori.

Exercici 2

a) procedent de la tradició oral, b) en la tundra, c) entre 1.500 i 2.000, d) Portugal, e) al nord del riu Duero

Exercici 3

aV, bV, cF, dF, eV

Exercici 4

a) una orde, el salut, b) el fi, el son, c) La fi, la colera, d) una pudor, la pols, e) la salut, el pols, f) la clau, un clau

Exercici 5

a) Han canviat les metgesses i les psicòlogues de l'ambulatori per unes interines. b) Els hòmens (o homes), que semblaven molt feliços, anaven cavalcant en unes egües grises molt veloces. c) En aquelles granges hi havia unes ànegues, unes gallines, unes vaques i uns ases (o àsens). d) Aquelles xiquetes eren òrfenes. Per família només tenien uns oncles i una pobra gossa.

Exercici 6

a) El meu iaio sempre em deia el mateix: «Obeïu els pares i sigueu agraiats.» b) Les aigües que distribuïa l'aqüeducte procedien d'un aqüífer molt profund. c) Era d'hàbits diürns: quan es feia de nit, em posava els peücs i ningú em treia de casa. d) Volen reimprimir un llibre antiimperialista que qüestiona el discurs europeista. e) En aquells terrenys reurbanitzats, ara aïllats, construïren bungalows amb solàrium.

Exercici 7

raboses / solitària / oscil·lar / n'hi ha / femella / a l'hora / anomenat / reduïxen (o reduïxen) / la qual cosa / pertinença / contendre / permeten / matisos / amb el qual / tesis / contret / catxo /

potes / zel / comunicar-ho / constitueixen (o constituïxen) / lladrucs / cadells / emeten / mentre que / festeig / udol / Ø / engrescar

Exercici 8

a) teranyina, b) ullals, c) escates, d) closca, e) espiritrompa, f) bec, g) catxaps, h) verí, i) petjades, j) gepa, k) cau, l) fibló

Exercici 9

Les solucions apareixen al final de l'àudio corresponent.

Exercici 10

a5, b7, c6, d1, e3, f4, g8, h2

Exercici 11

$8 \times 7 = 56$ | $56 - 37 = 19$ | $19 \times 4 = 76$ | $76 + 47 = 123$ | $123 / 3 = 41$ | $41 + 27 = 68$ | $68 / 4 = 17$

Exercici 12

a) L'ós. b) Persegueixen la presa fins que cau esgotada o no té escapatòria. c) Cabres, arruís, cervos, caríbús o ants. d) Els assetgen prop de l'entrada del cau o entre la fullaraca i salten damunt de la presa. e) Mamífers xicotets, com conills, esquiroles, musaranyes o altres rosegadors.

Exercici 13

a) es dessagna i cau en terra, b) el nombre de llops de la manada, c) vora dos mesos, d) són deslletats, e) el mascle i la femella dominants

Exercici 14

aF, bF, cV, dF, eV

Exercici 15 (solució orientativa)

a) Em trobe molt millor, gràcies. / Encara em trobe molt malament. b) Ja anem! / Anem de seguida! c) Ho lamente, però no ho sé. / Per descomptat! Seguisca recte i gire a l'esquerra en passar dos carrers. d) I tant! / Clar que sí! e) No, no ho sé. / Sí, sí que li l'han donada. f) No en tinc cap. / En tinc un. g) Sí, l'he vista en la piscina. / No, no l'he vista. h) Ho sent, però no sóc d'ací. / És clar! Eixe d'ací enfront és molt bo. i) Bon dia, no ho sé, ho lamente. / Bon dia, sí, n'hi ha un al final del tot. j) Enguany n'hem collit més de quinze.

Autoria: Juli Martínez Amorós (coordinador) i Rosa Anna Guíjarro Contreras.

Àudios: Lidia Garrigós Miquel **Maquetació:** Jesús Àngel López Ramón | www.masuno.es
puntperpunt@ua.es | Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant | **Informació**